

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/26/2023
Identifikačné číslo spisu:	2321010727
Dátum vydania rozhodnutia:	13.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2321010727.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 13. júna 2023 v Bratislave v trestnej veci obvineného R. Z. pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a iné o dovolaní obvineného R. Z. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/95/2021, z 5. mája 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. Z. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 17T/55/2021, zo 14. októbra 2021 [ktorému predchádzalo zo strany okresného súdu prijatie vyhlásenia obvineného Z. o tom, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe v zmysle § 257 ods. 1 písm. c), ods. 7 Trestného poriadku - a ktoré okresný súd pre potreby ďalšieho konania a rozhodnutia považoval za priznanie spáchania skutku] bol obvinený R. Z. uznaný za vinného zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. d) Trestného zákona v súbehu s prečinom neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 216 ods. 1 Trestného zákona, resp. prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Trestného zákona, ktorých sa dopustil na tom skutkovom základe, že

dňa 30. júna 2020 v bližšie neurčenom čase po 15.30 hod. v meste O. na presne nešpecifikovanom mieste v blízkosti rieky O., neďaleko supermarketu Z., sa spýtal W. W., nar. XX. M. XXXX, trvale bytom Š., N. XX, či má peniaze a po jeho zápornej odpovedi ho následne udrel polootvorenou dlaňou do ľavej časti tváre, pričom po asi jednej minúte od úderu ho začal prehľadávať, a to tým spôsobom, že mu otvoril kapsičku, ktorú mal W. W. prevesenú cez plece, následne z nej vybral kľúče od jeho osobného motorového vozidla zn. VW Golf, 1K striebornej farby, EČ: M. XXX X., tieto si zobral, pričom sa spýtal W. W., kde má auto, na čo mu tento odpovedal, že doma na parkovisku, následne mu potom siahol do všetkých vreciek a rukou mu siahol aj na ponožky, pričom obžalovaný R. Z. chytil W. W. za predlaktie, kúsok ho potiahol, následne mu ruku pustil, a potom spolu pokračovali v ceste smerom k bytovému domu na N. ul. XX v Š., kde býva W. W., neďaleko ktorého W. W. obžalovanému R. Z.

povedal, že by predal svoje náramkové hodinky, obžalovaný R. Z. ho požiadal, aby mu tieto hodinky ukázal, čo W. W. urobil, pričom obžalovaný R. Z. mu ich nevrátil ani na naliehanie W. W., po príchode ku vchodu bytového domu, v ktorom býva W. W., po tom, ako otvoril dvere, obžalovaný R. Z. násilím vošiel do vchodu a po tom, ako W. W. otvoril dvere do bytu, kde býva, ho obžalovaný R. Z. odsotil a vošiel dnu, v byte si svojvoľne zobral rôzne potraviny a začal ich konzumovať a zotrval tam napriek tomu, že ho W. W. niekoľkokrát vyzval, aby z bytu odišiel a k odchodu z bytu ho vyzýval aj L. W., nar. XX. J. XXXX, bytom Š., N. XX, ktorý sa v tom čase v uvedenom byte nachádzal, obžalovaný R. Z. až následne z bytu odišiel a poškodený W. W. po tom, ako zavolať políciu, zistil, že jeho osobné motorové vozidlo zn. VW Golf, 1K striebornej farby, EČ: M. XXX X. v hodnote 2.000,00 Eur, ktoré bolo zaparkované na parkovisku za predmetným bytovým domom, sa tam nenachádza a obžalovaný R. Z. na ňom odišiel na neznáme miesto, pričom ho v ten istý deň v čase pred 20:50 hod. zaparkoval na tom istom parkovisku o niekoľko parkovacích miest ďalej, hoci bol rozhodnutím Obvodného oddelenia PZ Šaľa z 29. marca 2020 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. e) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, a to blokom na pokutu č. 14132781, rozhodnutím Obvodného oddelenia PZ Šaľa z 27. marca 2020 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. e) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, a to blokom na pokutu č. 14132636, rozhodnutím Obvodného oddelenia PZ Šaľa z 19. marca 2020 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, a to blokom na pokutu č. 14108923, rozhodnutím Obvodného oddelenia PZ Šaľa z 25. januára 2020 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, a to blokom na pokutu č. 14132780, rozhodnutím Obvodného oddelenia PZ Šaľa z 3. decembra 2019 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. e) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, a to blokom na pokutu č. 14099376,

Za to okresný súd obvinenému uložil podľa § 194 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona a s poukazom na § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona za použitia § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky a 4 (štyri) mesiace s tým, že podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia za súčasného uloženia ochranného dohľadu vo výmere 2 (dva) roky podľa § 76 ods. 2 a § 78 ods. 1 Trestného zákona

Okresný súd zároveň s poukazom na § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uloženom v trestnom rozkaze Okresného súdu Galanta, sp. zn. 0T/212/2020, z 30. augusta 2020 (právoplatným toho istého dňa) ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, rozhodujúci na podklade odvolania obvineného proti rozsudku okresného súdu - podaného v „obmedzenom“ rozsahu, a síce čo do časti voči výroku o treste - rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/95/2021, z 5. mája 2022 tak, že odvolanie obvineného zamietol postupom podľa § 319 Trestného poriadku.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie dôvodiac naplnením dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť), argumentujúc v podstate nasledovne.

„ obvinený podal vlastnou rukou písané dovolanie z 5. októbra 2022, v ktorom uviedol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s tým, že Okresný súd Galanta ako ani Krajský súd v Trnave neaplikovali ustanovenie § 36 písm. l) Trestného zákona napriek tomu, že urobil vyhlásenie o vine, ktoré súd prijal, vyjadril ľútosť, čo však mali urobiť. Uvádzal, že okresný ani krajský súd sa

nezaoberali s možnosťou mimoriadneho zníženia trestu s odkazom na právny názor kolégia NS SR č. R 44/2017, avšak ak by aplikovali poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona, tak pri pomere priťažujúcich a poľahčujúcich okolností 2:1 trestná sadzba by sa ustálila v rozpätí 1 až 5 rokov a žiadal, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a prikázal vo veci opäť rozhodnúť".

„Obvinený napáda rozhodnutia tak Krajského súdu v Trnave ako aj Okresného súdu Galanta v časti výroku o trvaní trestu odňatia slobody ... dovolanie oprel o ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ... Okresný súd Galanta a Krajský súd v Trnave aplikovali výlučne iba § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona ako priťažujúce okolnosti s ustálením pomeru priťažujúcich a poľahčujúcich okolností 2:0, avšak mali aplikovať aj hmotnoprávne ustanovenie § 36 písm. l) Trestného zákona a zároveň aj hmotnoprávne ustanovenie § 39 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, čím sa dostali do nesprávneho určenia rozpätia trestnej sadzby a uložili takto trest v nesprávnom trvaní odňatia slobody. Poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. l) Trestného zákona je to, že páchateľ sa priznal a trestný čin úprimne oľutoval. Podľa vyššie citovaných právnych názorov NS SR (5Tdo/40/2020, Tpj/55/2016), či došlo k oľutovaniu skutku, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu vrátane procesných prejavov páchateľa (procesne obvineného či obžalovaného) po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, pričom záver o jej ne/existencii nemožno zakladať výlučne na ústnych prejavoch, ale je nevyhnutné zohľadniť aj ostatné procesné prejavy obvineného. Okrem uvedeného pri hodnotení prejavov páchateľa je potrebné zohľadniť aj jeho osobné, osobnostné a intelektuálne pomery a schopnosti vrátane určitého spôsobu vyjadrovania špecifického pre konkrétne sociálne prostredie".

„Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 14. októbra 2021, strana č. 4 vyplýva, že právom záverečnej reči a posledného slova obvinený uviedol: „...chcem nahradiť škodu ... chcem sa zmeniť, chcem sa liečiť psychológom alebo psychiatrom...". Tento prejav obsahuje v sebe ľútosť vo vzťahu k poškodenému, ktorému chce nahradiť škodu, a tak isto snahu o zmenu, ktorá vyjadruje uvedomenie si, že jeho konanie bolo nesprávne a je potrebné toto zmeniť, t. j. snahu o nápravu spôsobeného stavu aj poškodenému. Slová obvineného v jeho výpovedi z prípravného konania do zápisnice z 3. augusta 2020 „... vedel som, že sa ma bojí ... som mu dal facku, a povedal som mu ... že to má za to, že klame..." v spojení s vyjadrením obžalovaného na hlavnom pojednávaní 14. októbra 2021, že „...od uvedeného skutku som poškodeného nijako nekontaktoval, keď ho náhodou stretnem, tak sa otočím a idem preč“, potvrdzujú, že obžalovaný nechce už ubližovať poškodenému, ani sa s ním nechce stretnúť, aby nedošlo k nepríjemnej situácii pre poškodeného a takýto ďalší prejav obžalovaného potvrdzuje hodnotenie jeho prejavu v smere jeho vyjadrenia ľútosti. Dané vyjadrenia v spojení s vyhlásením o vine mal okresný súd ako aj krajský súd posúdiť ako poľahčujúcu okolnosť. Vo vzťahu k mimoriadnemu zníženiu trestu podľa § 39 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona v zmysle stanoviska kolégia NS SR č. R 44/2017 pri vyhlásení viny obžalovaným je možné analogicky aplikovať uvedené ustanovenie. Najvyšší súd uvádza, že ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého, pre obžalovaného priaznivého rozhodnutia o treste, možnosť mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia, pričom ide o špeciálnu procesnú logiku vzdania sa práva na súdne konanie v plnom rozsahu, v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť mimoriadne zmiernenie trestu. V tomto prípade za prítomnosti poľahčujúcej okolnosti nejde o blokáciu z hľadiska ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného zákona medzi poľahčujúcou okolnosťou a okolnosťou, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby. Je tomu tak preto, že poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona obsahuje aj ďalší obsahový prvok, resp. trest sa mimoriadne znižuje na základe podobnej, avšak kvalitatívne odlišnej okolnosti, a to vytvorenia možnosti obžalovaným pre zjednodušený procesný postup ako v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu. Obžalovaný priznal vinu, ergo nič nebránilo okresnému ani krajskému súdu, aby aplikoval hmotnoprávne ustanovenie § 39 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona a napokon určil pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností na 2:1 a stanovil upravený rozsah trestnej sadzby v rozpätí 1 rok až 5 rokov. Pri aplikácii mimoriadneho zníženia trestu ide o hmotnoprávne posúdenie. Obdobne je tomu tak pri aplikácii ustanovenia § 36 písm. l) Trestného zákona".

„Na základe vyššie uvedeného navrhujeme dovolaciemu súdu, aby podľa § 386 Trestného poriadku zrušil rozhodnutie Krajského súdu Trnava ako aj Okresného súdu Galanta v časti výroku o trvaní trestu odňatia slobody a prikázal podľa § 388 Trestného poriadku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol".

K dovolaniu obvineného sa využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadrila prokurátorka, a to v zmysle nižšie uvedeného.

„ ... v prvom rade [pozn.: je potrebné poukázať] na prípravné konanie, v ktorom sa obvinený ku trestnej činnosti nepriznával v rozsahu, v akom sa mu kladie za vinu a naopak, doslovne uviedol, že svoje konanie neľutuje, nakoľko poškodenému nič nespravil (č. l. 11 vyšetrovacieho spisu). Následne v konaní pred okresným súdom učinil vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. že nepopiera spáchanie skutku, ktoré vyhlásenie okresný súd prijal. Napokon, ani v záverečnej reči obvinený neprejavil úprimnú ľútosť, ale len konštatoval, že od uvedeného skutku poškodeného nijak nekontaktoval, keď ho stretne náhodou, tak sa otočí a ide ďalej. Vzhľadom k vyššie uvedenému mám za to, že pri ukladaní trestu okresný súd postupoval správne, keď neaplikoval ustanovenie § 36 písm. l) Trestného zákona o poľahčujúcich okolnostiach, keďže na priznanie uvedenej poľahčujúcej okolnosti sa vyžaduje, aby páchatel svoj čin úprimne oľutoval. V danom prípade však obvinený trestný čin neoľutoval ani počas prípravného konania, ani v konaní pred súdom, pričom samotné vyhlásenie obžalovaného v zmysle § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je možné subsumovať pod úprimné oľutovanie trestného činu, ktoré predpokladá ustanovenie § 36 písm. l) Trestného zákona. Tu poukazujem aj na uznesenie Krajského súdu ... z ktorého vyplýva, že obvinený R. Z. úprimnú ľútosť neprejavil ani dodatočne aspoň na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu".

„ ... uvádzam, že sa plne stotožňujem s rozsudkom Okresného súdu ... v spojení s uznesením Krajského súdu ... pokiaľ obhajca namietla neaplikovanie § 39 Trestného zákona ..., poukazujem na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky zverejnené pod č. 5/2011, podľa ktorého ... nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiadny dovolací dôvod".

„ ... navrhujem Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť dovolanie obvineného R. Z., nakoľko je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (čo do výroku o uloženom treste) a o tomto bolo rozhodnuté [hoci rozhodnutiu odvolacieho súdu predchádzalo okresným súdom prijaté vyhlásenie obvineného v zmysle § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

Tým bola splnená podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku pre jeho prerokovanie, nakoľko naposledy označené ustanovenie Trestného poriadku vyjadruje zásadu, že podaniu dovolania (okrem tých procesných situácií, kedy je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti) musí predchádzať uplatnenie riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (v konkrétnom prípade ide o odvolanie podané obvineným Z. proti výroku o treste).

V predmetnej trestnej veci platí, že ak sa obvinený odvolal len proti výroku o treste [na podklade okresným súdom skôr prijatého vyhlásenia obvineného podľa § 257 ods. 1 písm. c), ods. 5 a 7 Trestného poriadku] a predmetom prieskumu odvolacieho súdu bol práve a len výrok o treste, nemôže obvinený právne účinným spôsobom svojím dovolaním napadnúť aj otázku viny.

V takom prípade totiž neexistuje právny záver odvolacieho súdu ohľadom súdom prvého stupňa prijatého vyhlásenia o vine z právno - kvalifikačného hľadiska, nakoľko o ňom krajský súd vecne nerozhodoval. Možnosť takéhoto rozhodovania v zmysle naznačeného je vylúčená práve s poukazom na § 257 ods. 5 Trestného poriadku v spojení s § 372 ods. 1 Trestného poriadku. To znamená, že s poukazom na skôr vyjadrené nie je splnená podmienka uplatnenia riadneho opravného prostriedku -

odvolania - v „potrebnom“ rozsahu (aj vo vzťahu k výroku o vine).

Ak k uvedenému pristupuje skutočnosť, že vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa predchádzalo vyhlásenie obvineného o tom, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, je s takýmto vyhlásením (za predpokladu, že súd vyhlásenie obžalovaného o vine prijal s poukazom na § 257 ods. 7 Trestného poriadku) spojený procesný následok podrobne opísaný v ods. 8 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku - vyhlásenie súdu, že dokazovanie v rozsahu obžalovaným „nepopretej“ trestnej činnosti nevykoná.

Z toho plynie záver, že v dôsledku aplikovania vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku je vylúčené ďalej na podklade obvineným podaného dovolania skúmať aj výrok o vine (okrem prípadného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko tento vôbec nebol predmetom prieskumu súdom prvého stupňa (v spojení s uznesením odvolacieho súdu) v dôsledku dobrovoľného vzdania sa práva na kontradiktórne prejednanie trestnej veci zo strany obvineného. Skutkový podklad uvedený vo výrokovej časti podanej obžaloby bol súdom prvého stupňa právne konformným spôsobom v celom rozsahu akceptovaný. To znamená, že pre obvineného neexistuje predmet, ktorý by bol spôsobilý byť „atakovaný“ dovolacími námietkami akokoľvek sa dotýkajúcimi výroku o vine (priznanej obvineným).

Súhrnne vzaté platí, že pokiaľ obvinený v konaní pred súdom prvého stupňa využil právo urobiť vyhlásenie o tom, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe [§ 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a súd prvého stupňa toto vyhlásenie prijal, obvinený tak stratil možnosť predmetné vyhlásenie o vine „odvolať“ a zároveň v tomto rozsahu (t. j. v rozsahu priznania viny) podať riadny, resp. mimoriadny opravný prostriedok.

Odhliadnuc od skôr uvedeného je podstatným záver, že pokiaľ ide o dovolacie námietky obvineného uplatnené voči výroku o treste, v tomu zodpovedajúcej časti je obvinený osobou oprávnenou na podanie dovolania.

Tým je súčasne založená prieskumná povinnosť najvyššieho súdu ohľadom posúdenia skutočnosti, či obvineným namietané chyby zodpovedajú (resp. celkom zjavne nezodpovedajú) niektorému z dôvodov dovolania, ktoré obvinený bol oprávnený uplatniť a či tieto boli, alebo zjavne neboli naplnené, príp. preukázané.

Vyššie formulovaný záver možno spoľahlivo podprieť aj o poukaz na obsah nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 143/2020, zo 7. júla 2020, v ktorého zmysle je povinný zohľadniť okolnosť, že dovolanie obvineného smeruje aj proti výroku o treste (nielen proti výroku o vine), nakoľko ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku treba interpretovať ako „dotýkajúce sa“ priznania viny a s tým spojenej „nenapadnuteľnosti“ rozhodnutia dovolaním - čo sa týka výroku o vine.

Najvyšší súd, súc bez opomenutia prihliadnuť na vyššie podrobne rozvedené úvahy, dospel po oboznámení sa s rozhodnutiami vo veci samej v základnom konaní predchádzajúcom podaniu dovolania obvineného k záveru, že predmetné dovolanie menovaného je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie.

Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutia (napadnutého dovolaním), ktoré je zásadnou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť je vlastnosťou rozhodnutia, ktorá v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Nezmeniteľnosť rozhodnutia znamená, že v rámci konania, v ktorom bolo vydané, nemožno o veci, ktorá bola jeho predmetom, naďalej pokračovať, resp. ju „nanovo“ prejednať. Preto sú možnosti podania dovolania (vrátane dovolacích dôvodov) striktne obmedzené; potenciálne „široké“ ponímania uplatnenia tohto mimoriadneho opravného prostriedku by nesporne mohla založiť takú procesnú situáciu, kedy by konanie pred dovolacím súdom bolo v zásade konaním pred „ďalšou riadnou opravnou inštanciou“ a dovolanie tak chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - ide o princíp tzv. „námietskovej viazanosti“).

Je potrebné dodať, že okresným súdom prijaté vyhlásenie obvineného, že nepopiera spáchanie skutku, spôsobuje významné procesné následky, keďže v danom rozsahu ex lege vylučuje preskúmavanie skutkového stavu konštatovaného výrokom obžaloby a tam určenej právnej kvalifikácie v zmysle ich „odobrenia“ súdom na podklade pozitívneho stanoviska obvineného.

Inak tomu nebolo ani v prípade obvineného, ktorý sa dobrovoľne „vzdal“ možnosti ustálenia skutkového stavu v zmysle § 278 ods. 2 Trestného poriadku (ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 5 alebo 6, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané). Okresný súd vo vzťahu ku skutku, z ktorého spáchania bol obvinený uznaný za vinného, nepostupoval podľa zásady ústnosti a bezprostrednosti a nijak nehodnotil kvantitatívny alebo kvalitatívny podklad skutku opísaného v skutkovej vete výrokovej časti obžaloby, nakoľko s poukazom na § 257 ods. 8 veta prvá Trestného poriadku okrem iného platí, že súd dokazovanie v obžalovanom „priznanom“ rozsahu spáchania skutku nevykoná. Jediným „podkladom“ pre „odobrenie“ skutkových okolností a skutku per se tak, ako je tento uvedený v podanej obžalobe, preto bolo a zostáva v zásade výlučne priznanie obvineného, čo je procesná konzekvencia plne súladná s relevantnými ustanoveniami Trestného poriadku tak, ako najvyšší súd podrobne konkretizoval v skoršej časti tohto uznesenia.

Ako ale najvyšší súd naznačil v skoršom texte tohto uznesenia, záver najvyššieho súdu týkajúci sa výroku o vine nemožno vzťahovať aj na dovolaním (z hľadiska vecnej prípustnosti v zásade „správne“) napadnutý výrok o treste.

Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom podaného dovolania nezistil naplnenie niektorého z dôvodov dovolania (riadiac sa princípom tzv. „námietskovej“ viazanosti - vid' R 120/2012) a s argumentáciou obvineného sa nestotožnil.

Námietky obvineného, ktorými sa menovaný v zásade domáhal vyslovenia nesprávnosti" uloženého trestu v dôsledku pochybenia skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, ktorého sa mali tak okresný, ako aj odvolací súd dopustiť na podklade „nerešpektovania" záverov stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 55/2016, z 27 júna 2017, publikovaných v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 44/2017, ako aj nepriznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, totiž nenapĺňajú tak súčasne, ako ani osve žiadny dovolací dôvod.

Najvyšší súd považuje pre prehľadnosť za potrebné odcitovať aspoň v stručnosti časť naposledy označeného stanoviska:

„Ak možno páchateľovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona <., teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maior (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku <. (po prijatí takeého vyhlásenia súdom), keďže páchateľ (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu“.

Vyššie vyjadrená právna veta vychádza z argumentačného podkladu, že je namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania činu) mal možnosť, no v žiadnom prípade povinnosť pristúpiť za použitia analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok ako pri schválení dohody o vine a treste. Keďže ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť (opätovne je nutné zdôrazniť, že nie povinnosť) mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia. Ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie [pozn.: čo podopiera vyššie uvádzané závery najvyššieho súdu ohľadom „dôsledkov“ akceptovania dobrovoľného vyhlásenia obvineného v zmysle § 257 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) Trestného poriadku - tento prípad], v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť, ale nie obligatórne prikázať v takýchto procesných situáciách konajúcim a rozhodujúcim súdom použiť príslušné ustanovenia Trestného zákona upravujúce mimoriadne zníženie trestu.

Nakoľko výrok o vine v tomto prípade nepodlieha vecnému prieskumu zo strany dovolacieho súdu, možno s ohľadom na obsah podaného dovolania poukázať na závery vyplývajúce zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (S 5/2011), podľa ktorého ak nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

V označenom stanovisku sa súčasne konštatuje, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody sa svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmeru v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl., a preto na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno formálne podradiť pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia v zmysle dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak [podľa písm. i)] rozhodnutie je založené na nesprávnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, resp., [podľa písm. h)] bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku možno špecifikovať tak, že ostatne označený dôvod dovolania je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa výhradne k výroku o treste.

Práve tento právny záver má právno-aplikačný dopad spočívajúci v tom, že okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste možno tento výrok napadnúť len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podstatnou je však zásadná skutočnosť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného

poriadku - ako ani iný dovolací dôvod - nemôže byť naplnený s poukazom na primeranosť (výšku) druhu uloženého trestu, ak je tento v zmysle Trestného zákona prípustný a uložený v rámci zákonom upravenej trestnej sadzby. Týmto spôsobom je súčasne v princípe vylúčená možnosť „úspešne“ sa domáhať naplnenia dotknutého dôvodu dovolania napr. na základe okolností, že nebolo použité ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu (§ 39 a nasl. Trestného zákona) - okrem príkladom takej modelovej situácie, ak predmetné ustanovenie § 39 a nasl. Trestného zákona síce použité bolo, ale súd v rozhodnutí napadnutom dovolaním neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá je podkladom použitia ustanovenia § 39 a nasl. Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu (viď napr. R 57/2007, R 58/2007, R 5/2011, R 51/2014 a i.).

Ak sa preto obvinený Z. domáha na podklade ním formulovaných dovolacích námietok vyslovenia porušenia zákona v intenzite napĺňajúcej dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, je potrebné predovšetkým uviesť, že všetky odseky obsiahnuté v ustanovení § 39 a nasl. Trestného zákona sú fakultatívneho charakteru. Teda na použitie príslušného hmotnoprávneho ustanovenia upravujúceho mimoriadne zníženie trestu neexistuje v prípade naplnenia tej - ktorej podmienky obsiahnutej v naposledy označenom ustanovení Trestného zákona vo vzťahu k obvinenému pozitívny právny nárok. Súd dôvody nepoužitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu totiž ani nemusí uvádzať v odôvodnení rozhodnutia, pokiaľ skutočnosti nasvedčujúce niektorému z dôvodov takéhoto zníženia neboli predmetom dokazovania. Iba použitie niektorého z ustanovení mimoriadneho zníženia trestu musí súd náležitým spôsobom odôvodniť (viď skorší poukaz na R 57/2007, R 58/2007, R 5/2011, R 51/2014).

Dovolací dôvod navyiac nie je v trestnej veci obvineného R. Z. naplnený zákonne predpokladaným spôsobom už len s poukazom na skutočnosť, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 a nasl. Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou fakultatívnou povahou a významom predstavuje paralelu so všeobecnými kritériami určenými pre voľbu druhu trestu a jeho výmery podľa § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a nasl. Trestného zákona, pričom naproti nemu stoja napríklad ustanovenia § 41, resp. § 42 Trestného zákona upravujúce postup súdu pri ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu, respektíve § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré predstavujú naopak ustanovenia kogentnej povahy.

Z toho dôvodu nemožno - podľa subjektívneho názoru obvineného - cit.: „nespravodlivú“ absenciu aplikácie niektorého z odsekov ustanovenia § 39 Trestného zákona podradiť dokonca ani pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vyššie vyjadrené platí aj v prípade obvineným namietaného „nespravovania sa“ závermi vyjadrenými v stanovisku č. R 44/2017. Dotknuté stanovisko explicitne pozitívne pripúšťa možnosť - ale v žiadnom prípade nie povinnosť - použitia vyhlásenia obvineného podľa § 257 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) Trestného poriadku ako hmotnoprávne súladný podklad pre postup podľa § 39 a nasl. Trestného zákona napriek absencii výslovnej právnej úpravy upravujúcej aj takúto „alternatívu“.

Ak skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy nevyužili niektoré z citovaných zákonných ustanovení zakladajúce ich moderačné oprávnenie tak, ako tomu je vo veci predstavujúcej predmet dovolacieho prieskumu a uložený trest v konečnom dôsledku vymerali v rámci zákonom predpokladanej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že by trest bol uložený mimo sadzbu upravenú v Trestnom zákone za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Najvyšší súd ohľadne ostatnej dovolacej námietky obvineného, spočívajúcej v atakovaní „nepriznania“ existencie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, poznamenáva, že otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a prirážajúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacím súdom v prípade, ak tento koná na podklade dovolania podaného obvineným podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Opak by platil v prípade, ak by súd vo výroku dovolaním napadnutého rozhodnutia síce konštatoval danosť niektorej z týchto okolností, avšak v rozpore s týmto záverom by ju nevzal do úvahy pri ukladaní trestu (pri úprave výmery trestnej sadzby podľa § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona). Len v takom prípade (a za súčasného

splnenia podmienky podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku) by označené pochybenie mohlo zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia - vid' R 18/2015). Takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala, a preto dovolacie námietky obvineného najvyšší súd nemohol akceptovať ani v tejto časti a odmietol ich ako zjavne nedôvodné.

Najvyšší súd už len úplným záverom pripomína, že aj v prípade hypotetického pochybenia skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov spočívajúcom v nepriznaní poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona by toto pri ukladaní trestu odňatia slobody a jeho výmery, konkrétne v zmysle § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona prakticky „nehralo žiadnu rolu“, nakoľko by tak obvinenému napriek tomu bol ukladaný trest odňatia slobody za súčasného konštatovania pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností 1:2 (čo s poukazom na písomné dôvody podaného dovolania explicitne uvádza aj samotný obvinený) a v konečnom dôsledku „v neprospech“ obvineného. Povedané inými slovami, na „stav vecí“ a s tým spojené zákonom predpokladané zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby s poukazom na § 38 ods. 4 Trestného zákona by prípadné priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona nezmenilo vôbec nič a bolo by bez akéhokoľvek právne - kvalifikačného dopadu na výpočet trestnej sadzby podľa skôr zmienených hmotnoprávnych ustanovení Trestného zákona.

V dôsledku zrejmeého nesplnenia žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku najvyšší súd rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.